## Valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaosto

*Viite: Kuntaliiton asiantuntijakuuleminen 23.10.2024*

# Muutosehdotukset työnhakijan palveluprosessin keventämiseksi

Valtiontalouden tarkastusviraston vuoden 2023 lopussa julkaistun selvityksen mukaan pohjoismainen työvoimapalvelumalli (POMA) on johtanut kaavamaiseen palveluprosessiin, joka kohdentaa TE-palveluiden henkilöstöresursseja tehottomasti. Malli ei saavuta sille asetettuja tavoitteita. Ongelma on liian kaavamaisessa palveluprosessissa, joka käytännössä johtaa joidenkin asiakkaiden ylipalveluun ja palveluita eniten tarvitsevien alipalveluun. Suurin haaste virkailijatasolla on kokemus siitä, ettei työaika riitä ydintehtävään eli työnvälitykseen.

Asiakaspalvelumallin norminpurkua ei pidä laskea osaksi nyt tehtävää 100 miljoonan yleistä norminpurkua, joka myös vähentää kuntien valtionosuuksia, vaan TE-palveluiden norminpurku pitää toteuttaa niitä vähennyksiä vastaan, joita kunnille siirtyvään TE-rahoitukseen on jo tehty.

Kaikkien käytössä olevien resurssien suuntaaminen työttömyyden alkupäähän ei ole perusteltua, sillä paremmat lähtökohdat omaavat työnhakijat kohtaavat työnantajat ilman tiheästi toteutettavia ja runsasta resursointia vaativia määräaikaishaastatteluja. On tärkeää, että resursseja on käytössä myös asiakkuuksien pitkittyessä, jotta koko työvoimapotentiaali saadaan käyttöön. Työllisyysasteen nostaminen on menojen kasvun hillintätavoitteen ja julkisen talouden rahoituspohjan turvaamisen kannalta ensiarvoisen tärkeää. Tavoitteena tulisi olla palvelurakenne, joka palvelee koko väestöä niin hyvin kuin niukkojen resurssienkin rajoissa on mahdollista. Työllisyysasteen nousun pienentäessä työttömyyteen liittyviä etuusmenoja, vauhdittuu myös talouskasvu ja verotulot lisääntyvät.

### Konkreettiset ehdotuksen järjestämislakiin tehtäviksi muutoksiksi

Yksinkertaisin muutos olisi palata POMA-mallia edeltäneen sääntelyn kaltaiseen tilanteeseen. Toisin sanoen järjestämislain **4 luvusta Työnhakijan palveluprosessi** kumottaisiin pykälät, joissa säädetään erilaisista haastatteluista ja niiden lukumääristä ja jätettäisiin työvoimaviranomaisen harkintaan, missä määrin eri asiakkaat tarvitsevat haastatteluita ja kohtaamisia. Näin työvoimaviranomaisille jäisi todellista vaikutusvaltaa ja harkintaa, jotta se pystyy kohdentamaan resursseja paremmin asiakkaiden todellisen palvelutarpeen mukaisesti.

Tiukka ja kaavamainen sääntely ei tue kuntien mahdollisuutta hoitaa työllisyyspalveluita uudella ja aiempaa innovatiivisemmalla tavalla. Kuntien uusi ns. kannustava rahoitusmalli ohjaa kunnat panostamaan aidosti vaikuttaviin toimintatapoihin, jotta kaikki työttömät työllistyvät mahdollisimman nopeasti.

Kuntaliitto esittää, että työnhakijan palveluprosessin tulisi olla sellainen, että työvoimaviranomaisella olisi alkuhaastattelun jälkeen mahdollisuus katsoa aina työnhakijan yksilöllistä tilannetta ja sopia sekä tapaamistahti että työnhakutavoite työnhakijan kanssa yhdessä asiakkaan oman tarpeen mukaan. Työllisyystavoitteen saavuttaa jopa paremmin ja vaikuttavammin vähemmällä kaavamaisuudella ja aidolla asiakaslähtöisyydellä.

CC BY ND

**Suomen Kuntaliitto**
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

**Finlands Kommunförbund**
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

**MUUTOSEHDOTUKSET**

**27 § Työhaun käynnistäminen**

- ei muutosehdotusta

**28 § Työnhaun voimassaolon päättyminen**

- 3 momentti kumottava tai tehtävä muutoksia haastatteluihin liittyen

**29 § Työnhaun käynnistäminen uudelleen**

- ei muutosehdotusta

**30 § Työnhakijan informointi**

- ei muutosehdotusta paitsi, jos tehdään muutoksia työnhakijan työnhakuvelvollisuuksiin
  ➔ määrälliset työnhakuvelvollisuudet tulisi poistaa, koska aiheuttaa työnantajille vain haittaa

Seuraavat pykälät ehdotetaan kumottavaksi ja korvattavaksi uudella 31 §:llä kokonaan:

**31 § Alkuhaastattelun järjestäminen** → ks. uusi ehdotus alempana

**32 § Työnhakukeskustelujen ja täydentävän työnhakukeskustelun järjestäminen**

**33 § Työnhakukeskustelua ja täydentävää työnhakukeskustelua koskevat poikkeukset**

**Kommentti:** Tarpeetonta säätää erilaisista haastatteluista. Em. asiat jätettäisiin työvoimaviranomaisen harkintaan.

Em. säännökset korvattaisiin alla olevalla uudella 31 §:llä, joka vastaisi ennen POMA-uudistusta ollutta sääntelyä

**31 § Työnhakijan haastattelut**

Työvoimaviranomainen järjestää työnhakijalle ensimmäisen haastattelun 5 päivän/ kahden viikon kuluessa työnhaun alkamisesta, jollei tämä työnhakijan tilanne huomioon ottaen ole ilmeisen tarpeetonta.

Työvoimaviranomaisen tulee varata työnhakijalle tilaisuus myöhempiin haastatteluihin määräajoin työnhakijan palvelutarpeen mukaisesti.

Muutetaan 34 § seuraavasti:

**34 § Haastattelun sisältö**

Haastattelussa työvoimaviranomainen tekee arvion työnhakijan edellytyksistä hakea työtä ja työllistyä sekä työnhakua ja työllistymistä tukevasta palvelutarpeesta. Arvion pohjalta laaditaan työllistymissuunnitelma, ellei työnhakijalle ole laadittu työllistymissuunnitelmaa korvaavaa suunnitelmaa.

Lisäksi työvoimaviranomainen ohjaa haastattelussa työnhakijaa hakemaan hänelle sopivia työmahdollisuuksia ja hakeutumaan tarpeellisiin palveluihin. Haastattelussa työnhakijalle kerrotaan hänelle tarjottavista palveluista ja sovitaan asiointitavasta sekä muusta yhteydenpidosta työvoimaviranomaisen ja työnhakijan välillä.

**Kommentti:** Ei tarpeen määrittää useita erityyppisiä haastatteluja. Puhutaan vain haastattelusta.

**Suomen Kuntaliitto**
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

**Finlands Kommunförbund**
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

Kumotaan tarpeettoman yksityiskohtaisena sääntelynä

**35 § Työnhakukeskustelun sisältö**

**36 § Täydentävän työnhakukeskustelun sisältö**

Ei muutosehdotusta seuraaviin pykäliin (pl. 38 §):

**37 § Työnhakijan palvelutarpeen arvioiminen**

**38 § Työllistymissuunnitelman sisältö**

- poistetaan 1 mom viimeinen virke, jossa viitataan Työkanava Oy:n palveluiden käyttämiseen.
- ei muita muutosehdotuksia

**39 § Työnhakijan velvollisuudet**

**40 § Työvoimaviranomaisen velvollisuudet**

**41 § Muistutus**

SUOMEN KUNTALIITTO

Tarja Krakau
Johtava juristi

Erja Lindberg
Kehittämispäällikkö